

2021

De Zoogdierverseniging en Zoogdierstichting brengen mensen bijeen die kennis verzamelen, ontwikkelen en uitdragen met als doel de bescherming van wilde zoogdieren en hun leefgebieden.

De stichting ondersteunt de vereniging en voert daarnaast in opdracht diverse onderzoeks- en advieswerkzaamheden uit met betrekking tot wilde zoogdieren in Nederland.

Dit is het gezamenlijke jaarverslag over 2021.

Voorwoord

Het tweede jaar van de Covid-19 pandemie verliep voor de Zoogdierverseniging en Zoogdierstichting in grote lijnen zoals het eerste. Bijeenkomsten en vergaderingen werden grotendeels online gehouden. De pogingen om fysiek bijeen te komen, moesten vaak op het allerlaatste moment alsnog omgezet worden naar digitale bijeenkomsten.

Desondanks is er weer heel veel bereikt. Enkele hoogtepunten voor de vereniging waren de organisatie door CaLutra van het Jaar van de Otter en de formele start van de vereniging Mammal Conservation Europe. De vele activiteiten die ondernomen zijn, hebben ook geleid tot een sterke groei van ons ledenbestand. Daarmee heeft de vereniging weer aan relevantie gewonnen.

De Steunstichting VZZ, het bureau van de Zoogdierverseniging, heet nu Zoogdierstichting. Tegelijkertijd met de statutenwijziging heeft de stichting na acht jaren weer de ANBI status verkregen. Belangrijke ontwikkelingen waren de oprichting van het kenniscentrum bever en de toekenning van een meerjarige projectsubsidie om de Staat van Instandhouding van vleermuissoorten handen en voeten te geven.

De kwalitatieve en kwantitatieve groei maken dat we de toekomst met veel vertrouwen tegemoet kunnen zien. De net vastgestelde meerjarenplannen krijgen dan ook sneller dan gedacht concreet vorm.

Hero Prins, voorzitter

Piet Bergers, directeur

Inhoud

Jaaroverzicht	4
Zoogdieren in het nieuws	5
2021: Jaar van de Otter	6
Onderzoek	7
Bescherming	8
Monitoring	9
Kennisoverdracht	10
Werkgroepen	11
Organisatie en financiën	15
Colofon	16

Foto: Teun Veldman

De Zoogdierverseniging en Zoogdierstichting hebben ten doel zich nationaal en internationaal in te zetten voor de studie en de bescherming van in het wild levende zoogdieren en hun leefgebieden en voorts het verrichten van al hetgeen daarmee in de meest ruime zin verband houdt of daarvoor bevorderlijk kan zijn. De Zoogdierstichting heeft ook de doelstelling om de Zoogdierverseniging te steunen.

Beide organisaties hebben de ANBI status, met de bijbehorende rapportageverplichtingen. Daarom worden in dit jaarverslag de activiteiten van de vereniging en de stichting herkenbaar weergegeven door middel van de achtergrondkleur. Deze is oranje voor de Zoogdierverseniging en blauw voor de Zoogdierstichting. Geen achtergrondkleur geeft een gezamenlijke activiteit weer.

Jaaroverzicht

Onze **14.435** waarnemers hebben veel bereikt

25.808

kilometerhokken met zoogdier-waarnemingen*

5927

routes, objecten, locaties en onderzocht

88

verschillende zoogdiersoorten doorgegeven

*losse waarnemingen en Netwerk Ecologische Monitoring

Onze vereniging, een dynamische gemeenschap met **1780** leden en **14** werkgroepen

Natuurlijk Delfland
Vleermuiswerkgroep Groningen
Vleermuiswerkgroep Noord-Holland
Egelwerkgroep - ZOUT - CaLutra - VLEN
Veldwerkgroep - Werkgroep Zeezoogdieren
Noord-Hollandse Zoogdier Studiegroep
Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland
Werkgroep Boomarter Nederland
Werkgroep Kleine Marterachtigen
Zoogdierwerkgroep Zeeland

Het bereik van (het werk van) de Zoogdiervereniging blijft groeien

9899

volgers op Twitter

5610

volgers op Facebook

6109

volgers op LinkedIn

518

volgers op Instagram

NATURE TODAY

55

nieuwsberichten op NatureToday

Een greep uit onze activiteiten in 2021

Heel 2021

Jaar van de Otter

13 - 21 februari

Landelijke Mollentelling

28 & 29 mei

Vleermuis-tuintelling

27 - 29 augustus

25ste Nacht van de Vleermuis

4 september

Friese Vrijwilligersdag Natuur

25 & 26 september

Landelijke Egeltelling

6 oktober

Symposium Kenniscentrum Bever

3 december

Symposium Marters van Nederland en hun toekomst

Zoogdieren in het nieuws

Wolvenfamilie floreert op de Veluwe

Voor het eerst is de hele Veluwse wolvenfamilie van acht wolven tegelijk op film vastgelegd. Daarmee wordt bekend dat er van de negen welpen van 2019 en 2020 nog zeven in leven zijn. En dat duidt op ruim voldoende beschikbaarheid van voedsel: herten en zwijnen.

[Klik hier om het hele bericht te lezen.](#)

Geslaagde Mollentelling XL met zowel sneeuw als zon

Vanwege de omstandigheden met hoog water en veel sneeuw werd besloten om de telling te verlengen. Dit jaar liep de telling van 13 tot en met 21 februari. Vooral tijdens de lentedagen richting het einde van de telling was er een piek in het aantal doorgegeven waarnemingen.

[Klik hier om het hele bericht te lezen.](#)

Verplicht groene maatregelen bij woningbouw'

Bouwers en natuur- en milieuorganisaties doen gezamenlijke oproep: verplicht groene maatregelen bij woningbouw. De organisaties zien volop kansen om steden en dorpen te vergroenen, zodat natuur meer ruimte krijgt. Hun gezamenlijke pleidooi staat in het manifest Bouwen voor Natuur.

[Klik hier om het hele bericht te lezen.](#)

Minder dassen op de Veluwe

Met de das op de Veluwe gaat het de laatste jaren helemaal niet goed. De Veluwe gold lang als een brongebied voor populatieherstel in Gelderland en de aangrenzende regio's. Dat beeld verdient bijstelling blijkt uit een recent uitgevoerde inventarisatie.

[Klik hier om het hele bericht te lezen.](#)

Bijzondere witte vleermuizen in Castenray

Deze zomer wist Jan Jeucken niet goed wat hij op zijn beeldscherm zag. Tussen een groepje normale donkergekleurde laatvliegers zat ook een geheel of gedeeltelijk witte vleermuis. In de verf gevallen of een kleurafwijking? Jan ging op onderzoek uit...

[Klik hier om het hele bericht te lezen.](#)

Grenzen vormen geen obstakel voor otters in D, B en NL

Uit genetisch onderzoek is gebleken dat de populaties in Nederland en het oosten van Duitsland zijn gemixt in Nedersaksen afgelopen jaar. Dit is een succes in het Jaar van de otter 2021. De volgende uitdaging is om het gat te vullen richting het zuidwesten van Europa.

[Klik hier om het hele bericht te lezen.](#)

2021: Jaar van de Otter

2021 was het Jaar van de Otter in Nederland, Vlaanderen en in Duitsland. Het was een jaar met veel positieve aandacht voor de otter en een inhoudelijke boodschap; otters hebben belang bij het verminderen van onnatuurlijke sterfte, het verbeteren van de genetische basis, het vergroten van kwaliteit en kwantiteit van leefgebied, en bekendheid bij het brede publiek.

Het Jaar van de Otter heeft gezorgd voor veel nieuwe vrijwilligers en leden voor de Zoogdierverseniging. Er zijn veel bijdragen geleverd voor Zoogdier, boeken en papers. Ook is een viertal (internationale) webinars georganiseerd. Studenten zijn actief geweest tijdens projecten, een afstudeervak of stage.

Het grote publiek is volop bereikt. Een speciaal communicatieteam postte wekelijks op social media. ‘De otter, een levende legende keert terug’, gemaakt door Hilco Jansma, trok 1,2 miljoen kijkers! De otter kreeg aandacht van vrijwel alle landelijke kranten en radio. In GaiaZOO, DierenPark Amersfoort, Burgers Zoo en AquaZoo zijn lezingen georganiseerd. Ook Nationale Landschappen en Nationale Parken besteedden aandacht aan de otter.

In Drenthe en Utrecht zijn nieuwe regionale otteroverleggen gestart. Rijkswaterstaat heeft zich laten informeren voor de herziening van het Natura 2000-beheerplan IJsselmeer. Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) was betrokken bij de start van het Jaar van de

Otter. Gedurende het jaar is met LNV gewerkt aan de voorbereiding tot aanwijzing van Natura 2000-gebieden voor de otter als nieuwe habitatsoort. Concrete, tastbare, resultaten zijn ook geboekt. It Fryske Gea heeft een prachtig otterpad gemaakt voor kinderen. En wegbeheerders hebben veilige (oever)verbindingen binnen en tussen leefgebieden gerealiseerd.

Het eindevent van het Jaar van de Otter was de Marterdag, met een volledig programma over otters. Op deze dag werden de deelnemers bijgepraat over de Rode Lijst, de Habitatrictlijn, genetica, succes van de herintroductie, invloed van verkeer, de toekomst van de otter in Zuidwest-Nederland en de ‘making of’ van de otterfilm.

Afra Hendriks, Hans Bekker en Daan Bos geven een uitgebreide terugblik op het Jaar van de Otter 2021 in Zoogdier 33 (1): 27-29.

Foto: Wesley Overman

Onderzoek

Geef je dode spitsmuis een tweede leven!

Samen met onderzoekers van de Wageningen Universiteit heeft de Zoogdiervereniging opgeroepen om dode huisspitsmuizen in te leveren. In het hele land waren 25 locaties beschikbaar waar deze konden worden ingeleverd. Dit heeft tientallen dode huisspitsmuizen opgeleverd. Deze worden onderzocht op de aanwezigheid van muizengif. Het onderzoek is gestart omdat de indruk bestaat dat muizengif nog regelmatig op een verkeerde of onzorgvuldige wijze wordt toegepast, waardoor ook niet-doelsoorten worden vergiftigd. Dit onderzoek bekijkt of in de dode huisspitsmuizen resten van gif zijn te vinden en of ze in een stedelijke omgeving meer of minder risico lopen om met gif in aanraking te komen dan in het buitengebied.

Landschapsgebruik van wezels middels telemetrisch onderzoek

De wezel is sterk achteruitgegaan in Nederland. Voor actieve en passieve soortbescherming is meer informatie over de ecologie van de wezel nodig. Om de juiste, passende beschermingsmaatregelen te kunnen nemen, is kennis over het landschapsgebruik nodig. Daarom is in het najaar van 2020 in de provincie Noord-Brabant een telemetrisch veldonderzoek uitgevoerd door Ecologisch adviesbureau Natuurbalans-Limes Divergens in samenwerking met de Zoogdiervereniging, Buro Smaal en het Brabants Landschap.

Kennislacunes vleermuizen

De energietransitie kan grote effecten hebben op de Staat van Instandhouding van vleermuizen. Voor LNV is daarom gekeken welke kennis nodig is om een gunstige SvI te kunnen waarborgen. Uit de met externe deskundigen uitgevoerde analyses komen twee belangrijke onderwerpen naar voren waarbij kennislacunes bestaan. Ten eerste blijkt de huidige monitoringspraktijk geen goed beeld te geven van de benodigde SvI-indicatoren. Ten tweede is maar voor een deel van de soorten en functies bekend welke maatregelen bewezen effectief zijn; essentieel voor mitigatie en compensatie. Voor beide aspecten zijn voorstellen gedaan in een uitvoerings- en onderzoeksagenda; hierin is ook de mate van kwetsbaarheid voor de energietransitie van de verschillende soorten opgenomen.

Bescherming

Foto: Willy de Koning

Onderzoek naar Sars-CoV-2 uitbraken op nertsenfarms

In 2020 bleek dat Amerikaanse nertsen gevoelig zijn voor het virus dat bij mensen Covid veroorzaakt. Op verschillende nertsenfarms brak de ziekte uit, waarna besloten werd om alle nertsen op deze farms te doden. Het virus is waarschijnlijk door werknemers geïntroduceerd. Ook na aangescherpte hygiëne protocollen kwam het virus op nieuwe nertsenfarms. Uit onderzoek kwam geen duidelijke besmettingsroute naar voren, waarna is gekeken of wilde dieren het virus tussen bedrijven kunnen verspreiden. De Zoogdierverseniging heeft geholpen bij het beoordelen van de toegankelijkheid van bedrijven voor wilde dieren en bij het inzamelen van dode dieren en feces van diverse zoogdiersoorten. Het virus is niet in wilde dieren gevonden.

Kenniscentrum Bever

Op 6 oktober 2021 is de [website](#) van het Kenniscentrum Bever gelanceerd tijdens het beversymposium. Het kenniscentrum is een initiatief van STOWA, Rijkswaterstaat, ProRail, de Unie van Waterschappen, Interprovinciaal Overleg en de Zoogdierverseniging. Door de toename van de bever is er steeds meer behoefte aan informatie. Het doel van het Kenniscentrum Bever is om op een duurzame wijze samen te kunnen leven met de bever door het delen van kennis en het bundelen van krachten. Op de website staat informatie over onder andere de ecologie van de bever en over de verschillende (preventieve) maatregelen om schade door bevers te voorkomen of op te lossen. De komende jaren wordt het Kenniscentrum Bever verder uitgebouwd.

Oprichting Mammal Conservation Europe

Op 19 november 2021 is Mammal Conservation Europe, mede door de Zoogdierverseniging, opgericht. Deze vereniging heeft als doel het behouden en herstellen van duurzame populaties van inheemse zoogdieren en hun leefgebieden in Europa; en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn. De Zoogdierverseniging wil met haar lidmaatschap onder andere de samenwerking met zusterorganisaties in Europa en de bescherming van wilde zoogdieren in Europa bevorderen.

MAMMAL
CONSERVATION EUROPE

Monitoring

Oproep levert ruim 150 nieuwe pluizers op

'Verveling tijdens de lockdown? Word braakballen-pluizer!'. Dat is de oproep die begin 2021 werd verspreid. Het werd snel opgepikt door lokale radioprogramma's en nieuwsbladen wat een stortvloed aan nieuwe aanmeldingen opleverde. Veel mensen gaven aan graag vrijwilligerswerk te willen doen waarvoor ze niet de deur uit hoeven, maar wat wel met natuur te maken heeft. Het NEM Verspreidingsonderzoek Muizen, waarvoor vrijwilligers braakballen uitpluizen en de muizenresten determineren, is voor velen dus de ideale combinatie. Alle braakbalpluizers hebben in totaal ruim 340 partijen geplozen! Veel van de nieuwe vrijwilligers hebben de smaak inmiddels goed te pakken en nog steeds druppelen de aanmeldingen voor dit meetprogramma binnen.

Wolvenmeldpunt

De Zoogdiervereniging coördineert in opdracht van BIJ12 de monitoring van wolven. Deze bestaat uit het afhandelen van binnengekomen meldingen en actief verzamelen van data via wildcamerabeelden en wolvendrollen. In 2021 is veldonderzoek in zes gebieden uitgevoerd, namelijk in Drenthe, Brabant en vier gebieden op de Veluwe. Hierbij werken vier medewerkers van de Zoogdiervereniging samen met vier externe wolvendeskundigen en 26 opgeleide vrijwilligers, waaronder de regiocoördinatoren en de vrijwillige validatoren. De 3355 meldingen (een toename van 71% vergeleken met 2020) leverden 892 bewijsbare wolvenmeldingen op. De paarvorming in Drenthe en welpen op de Veluwe van 2019 t/m 2021 zijn alleen op basis van actieve monitoring aangetoond.

VleerMUS

De Zoogdiervereniging heeft voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis een methode ontwikkeld voor monitoring op populatieniveau in het urbane gebied. De methode, genaamd vleerMUS, bestaat uit het afleggen van fietstransecten waarbij met een automatische batdetector opnames worden gemaakt van vleermuizen. Het gaat daarbij om monitoring van de voor het urbane gebied relevante populatie in het voor die populatie relevante landschap in en direct rond de bebouwde kom. Uit de activiteitsmetingen kan na verloop van tijd een trend in de relatieve activiteit worden afgeleid. Deze dient als proxy voor de trend in de populatie. Sinds 2016 worden VleerMUS routes afgelegd.

Kennisoverdracht

Symposium Marters van Nederland en hun toekomst

De veelzijdigheid aan marterachtigen in Nederland is fascinerend, maar hun toekomst behoeft aandacht. Om die reden heeft de Zoogdiervereniging in het Jaar van de Otter alle marterachtigen centraal gezet tijdens het symposium Marters van Nederland en hun toekomst. De digitale dag werd afgetrapt met een keynote lezing van dr. Sim Broekhuizen over de historie van het ecologisch onderzoek aan marterachtigen in Nederland. Daarna gingen de aanwezigen uiteen in drie verschillende deelsessies met lezingen rondom beleid, maatschappij en onderzoek aan marterachtigen en uiteraard over het Jaar van de Otter. Een aantal van de lezingen is terug te kijken via de link: zoogdiervereniging.nl/marterdag2021

Expertmeeting noordse woelmuis

Op woensdag 13 oktober 2021 is een 'expertmeeting noordse woelmuis' gehouden voor iedereen die professioneel met noordse woelmuis te maken heeft. Doel was om te informeren over de uitdagingen voor de soort en over de juridische verplichtingen vanuit de Habitatrictlijn. De soort staat er landelijk gezien slecht voor terwijl er keiharde juridische verplichtingen zijn om haar te behouden. Uit de projecten die de Zoogdiervereniging uitvoert in samenwerking met onderzoeksbureau Altenburg & Wymenga blijkt dat de noordse woelmuis is verdwenen in minstens twee voor deze soort aangewezen Natura 2000-gebieden. Herintroductie is voor deze gebieden een verplichting, alsmede het optimaliseren van het beheer van het gebied, inclusief aanpassingen in de waterhuishouding.

Cursussen, webinars en lezingen

De Zoogdierstichting organiseert diverse cursussen voor professionals. Veel van de cursussen gaan over vleermuizen. Deze groep is qua levenswijze en juridische context zeer uitdagend. De cursussen richten zich op het herkennen van vleermuiswaarden en het determineren van vleermuisgeluiden, maar ook op de toepassing van deze kennis en kunde in de planologische en juridische praktijk.

Verschillende werkgroepen hebben hun kennis gedeeld. Zo waren er meerdere webinars in het kader van het jaar van de otter, twee webinars over kleine marters, zoomlezingen over mollen, hazen en konijnen en lezingen tijdens het martersymposium en de Nacht van de vleermuis.

Werkgroepen

Veel leden zijn actief binnen één of meer van de 14 bij de Zoogdierverseniging aangesloten werkgroepen. Werkgroepen waarbinnen leden en vrijwilligers samenwerken aan een gezamenlijk doel. Zij vormen een bron van kennis, innovatie én inspiratie. Ook in 2021 hebben de werkgroepen vanwege de pandemie hun activiteiten moeten aanpassen. Maar er is ook heel veel gedaan en bereikt!

Werkgroep Zeezoogdieren

In 2021 heeft de werkgroep Zeezoogdieren wederom moeten besluiten om de Zeezoogdierdag niet door te laten gaan vanwege de coronamaatregelen. Door een schenking van boeken over walvissen, dolfinen en andere zeezoogdieren heeft de werkgroep de bibliotheek kunnen uitbreiden met 47 titels.

Veldwerkgroep

In augustus was er weer het beroemde zomerkamp, dit jaar in Twente. De 18 deelnemers verbleven in groepstenten of kampeerden op het gras op de terreinen van Natuurmonumenten en het Landschap Overijssel. Vanuit het kamp werd een strak weekschema gedraaid. Raaien werden bemonsterd met inloopvallen, in bosgebieden werden vleermuizen gevangen met mistnetten en er zijn cameravallen en struikrovers geplaatst. Alle inzet zorgde voor een indrukwekkende lijst van 35 zoogdiersoorten. Sommige soorten die werden gespot zijn in de rest van Nederland niet zo snel te zien, denk aan veldspitsmuizen, Brandt's vleermuizen en vale vleermuizen. Enkele dieren zijn gezenderd om ook hun verblijfplaatsen terug te kunnen vinden. Houd de agenda goed in de gaten voor het zomerkamp 2022 in Montenegro.

Natuurlijk Delfland

Mollen, hazen en konijnen waren de soorten waar Natuurlijk Delfland veel aandacht aan besteedde. Voor deze soorten zijn twee informatiebrieven – soort van het seizoen – uitgebracht, werden vier online zoomlezingen gegeven en is een konijnen en hazen fietstocht georganiseerd. Ook werd er druk braakballen geplozen en organiseerden de vrijwilligers een excursie tijdens de Nacht van de Vleermuis. De werkgroep is erg blij met de aanschaf van twee opzetstukken voor telefoons waarmee vleermuizen herkend en geïnventariseerd kunnen worden. Verder zijn in Lepelaarsplas in Pijnacker vleermuizen geïnventariseerd en vond er cameraonderzoek plaats voor de bunzing en boomarter.

Klik op de naam van de werkgroep om het volledige jaarverslag te lezen.

Noord-Hollandse Zoogdier Studiegroep (NOZOS)

Geen wintertellingen dit jaar voor de werkgroep. Gelukkig was er wel de zomertelling van meer-vleermuizen. Ook zijn er tijdens de Nacht van de vleermuis excursies gehouden. Er zijn twee handhavingsverzoeken ingediend ter bescherming van vleermuizen. En er zijn acht adviezen gegeven hoe om te gaan met vleermuizen. Om de biodiversiteit in de regio te verbeteren was NOZOS vertegenwoordigd in de klankbordgroep van Stichting ANIMO. En dan nog nieuws over de soorten in de regio. In 2021 vestigde de bever zich in Spaarnwoude en nabij Diemen, een walrus was aanwezig in het Waddengebied, er werd een bultrug waargenomen en in november strandde een dwergvinvis op de Razende Bol. Een vrij opmerkelijke waarneming was de vestiging van een vrouwtjesdas in het duingebied.

Vleermuiswerkgroep Groningen

Drie NEM VTT routes werden gereden en er zijn 12 lezingen en excursies verzorgd door de Vleermuiswerkgroep Groningen. Op social media blijft het aantal volgers groeien. De vleermuisopvang die in de loop van 2021 weer volop ging draaien kreeg een eigen website. De website www.vleermuiswerkgroepgroningen.nl kreeg een ander jasje en ook is het logo van de VWG vernieuwd. De vrijwilligers verwerkten 65 informatieverzoeken. Een mooie trend is dat de verzoeken steeds minder gaan over “enge” vleermuizen weghalen en steeds meer over informatie over herstel- of isolatiewerkzaamheden zodat de vleermuizen kunnen worden ontzien. De werkgroep zette zich ook in voor de bescherming van vleermuizen tijdens ruimtelijke ontwikkelingen zoals in Wirdum, het Sterrebos en de foerageergebieden en verblijfplaatsen rondom de Suikerunie.

CaLutra

De otter is met zijn stevige opmars in Nederland een succesverhaal van herstel van wetlands en waterkwaliteit. Daarom riep CaLutra 2021 uit tot het Jaar van de Otter. Met veel energie is er gewerkt aan webinars, regionale otteroverleggen, een gave Valentijnsactie en een heel jaar (social) mediaaandacht. Veel organisaties gaven gehoor aan de oproep om ook een activiteit op te pakken. Het Naardermeer is door natuurmonumenten uitgeroepen tot Otterparadijs. Er zijn diverse artikelen, lezingen en excursies verzorgd door Staatsbosbeheer, Fryske Gea, Landschap Overijssel en andere terreinbeherende organisaties. En de otter werd helemaal in het zonnetje gezet op tv met de prachtige film van Hilco Jansma. Al met al een succesvol jaar voor de otter en CaLutra. Maar er is nog steeds aandacht nodig voor de verkeersknelpunten. Daar gaat CaLutra verder mee in 2022. Doe je mee?

Klik op de naam van de werkgroep om het volledige jaarverslag te lezen.

VLEN

De Nacht van de Vleermuis was een succes, ondanks de coronamaatregelen. Er vonden 83 activiteiten plaats. De meeste excursies trokken 10 tot 50 deelnemers en er werden 16 lezingen gegeven en 1925 folders uitgedeeld. Ook in de media bleef het niet onopgemerkt. In de periode van 22 – 29 augustus besteedde NPO radio 1, het lokale radiostation L1, NPO Radio 2 en Vroege Vogels aandacht aan de Nacht van de Vleermuis. En ook de kranten stonden er vol mee.

Op 30 oktober was het weer tijd voor de landelijke VLEN-dag. De dag in Tilburg is door 110 bezoekers bezocht en er keken 70 deelnemers online mee. Vrijwilligers, wetenschappers en ecologen vertelden over onderzoek en bescherming van vleermuizen. De Leo Belprijs werd uitgereikt aan Klarissa Nienhuys, voor haar grote inzet voor vleermuizen in de provincie Groningen. Lezingen terugkijken? Dat kan via het YouTube-kanaal van de VLEN.

Werkgroep Kleine Marterachtigen

Voor de werkgroep Kleine Marterachtigen stond 2021 in het teken van twee webinars. Op 10 maart ging het webinar over de kleine marterachtigen en de wet Natuurbescherming. Maar liefst 626 deelnemers konden hun soortenkennis bijspijkeren en kregen een uitgebreide uitleg over hoe mensen gebruik kunnen maken van de wet om de soorten te beschermen. Op 4 juni richtte het webinar zich meer op de gevorderde ecooloog met als onderwerpen onderzoeksmethoden, gebruik van lokstoffen, compensatie en mitigatie en een discussie over wetgeving en beleidsontwikkeling. Met 400 aanmeldingen was ook dit een geslaagd evenement. Twee leden van de werkgroep namen deel aan de kennisbijeenkomst die de Zoogdierverseniging organiseerde voor provincie Friesland. In het najaar, op 14 oktober is een bijpraat avond georganiseerd voor de vrijwilligers van de werkgroep. Hierin zijn tips en ervaringen uitgewisseld voor het gebruik van de camera's.

Zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland

Inventariseren van landgoedbossen in Den Haag en omgeving op boombewonende vleermuizen, zoeken en tellen van kleine dwergvleermuizen, en het geven van enkele (digitale) presentaties en lezingen. Dat waren de belangrijkste activiteiten voor de zoogdierenwerkgroep Zuid-Holland. In spleten van oude bomen werd gezocht naar overwinterende vleermuizen en op sommige plekken werden nestkasten bezocht. De zoekactie naar de laatvlieger in de omgeving van Den Haag leverde een vondst op in Leidschendam. Ook werden de bekende meervleermuiskolonies geteld en is een park bij Haastrecht geïnventariseerd. Traditiegetrouw werd op derde kerstdag collectief braakballen geplozen samen met leden van Noord-Holland. En tijdens het Jaar van de Otter is de otter vastgesteld in de omgeving van De Balij ten zuiden van Zoetermeer.

Klik op de naam van de werkgroep om het volledige jaarverslag te lezen.

Werkgroep Boomarter Nederland

De voor- en najaarsbijeenkomst zijn geannuleerd vanwege de coronamaatregelen. Per post ontvingen leden en andere relaties wel de bekende Marterpassen (nummer 27) en het jaarverslag over 2020. Veldwerkzaamheden konden voor het grootste deel gewoon doorgaan. Op 3 december organiseerde de Zoogdierverseniging het online symposium Marters van Nederland. Leden van de WBN verzorgden hier een interessante lezing.

Vleermuiswerkgroep Noord-Holland

Tijdens de landelijke meervleermuistelling werden er 15 verblijfplaatsen door 22 verschillende vrijwilligers geteld. In totaal zijn er 1062 uitvliegende meervleermuizen geteld. De Vleermuiswerkgroep Noord-Holland is voornemens om samen te gaan met de werkgroep NOZOS. Maar dit proces is nog niet afgerond door de steeds wisselende coronamaatregelen.

ZOUT

Vrijwilligers van ZOUT liepen mee met de NEM otterinventarisatieroute tussen Bunnik en Utrecht langs de Kromme Rijn. De zoektocht naar de meervleermuis in de regio ten westen en noorden van de stad Utrecht werd beloond, want de meervleermuis is teruggevonden in Westbroek, Vinkeveen en Kamerik. In Utrecht en Maarsse werden vleermuisexcursies georganiseerd voor de Nacht van de Vleermuis.

Klik op de naam van de werkgroep om het volledige jaarverslag te lezen.

Organisatie

De statuten van de Zoogvereniging en de Zoogdierstichting zijn aangepast aan de vereisten van de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen.

Daan Jacobs en Willeke Huizinga zijn tot het bestuur van de vereniging toegetreden. Jan Hovenkamp heeft afscheid genomen als penningmeester. Voor hem wordt een opvolger gezocht. Het ledenaantal is 15% gegroeid tot 1894. Het aantal abonnementen op Zoogdier en Lutra is met 19% gegroeid tot 967.

Annelies Elsendoorn is in dienst getreden als senior communicatieadviseur. Marlot Jonker en Marta Falzon zijn het vleermuisteam komen versterken. Op 31 december werkten 23 mensen (16,4 FTE) voor de Zoogdierstichting.

Financiën

De omzet van de Zoogdierverseniging is gestegen tot €88.344. De omzet van de Zoogdierstichting is gestegen tot €1.889.350. De vereniging en stichting hebben 2021 met een positief resultaat afgesloten. De jaarrekeningen zullen te vinden zijn op de ANBI pagina's van respectievelijk de [Zoogdierverseniging](#) en de [Zoogdierstichting](#).

Colofon

Foto: Rob van der Laak

Foto's:

Voorpagina (otter): Pim Lemmers
Pagina 2 (grijze zeehond): Aaldrik Pot
Pagina 3 (hermelijn): Teun Veldman
Pagina 4 (haas): Han van Dijk
Pagina 5 (laatvlieger): Paul van Hoof
Pagina 6 (otter): Pim Lemmers
Pagina 7 (huisspitsmuis): Wesley Overman
Pagina 8 (bever): Willy de Koning

Pagina 9 (gewone dwergvleermuis): Erik Korsten
Pagina 10 (noordse woelmuis): Wesley Overman
Pagina 11 (bruinvis): Richard Witte
Pagina 12 (bunzing): Marcel de Bruin
Pagina 13 (ingekorven vleermuis): Wesley Overman
Pagina 14 (boommarter): Marcel de Bruin
Pagina 15 (ree): Bianca Blonk
Pagina 16 (hermelijn): Rob van der Laak

Redactie:

Annelies Elsendoorn, Eveline van der Jagt en Glenn Lelieveld